

Mag ik dit stuk wel of niet opnemen? - 91

Velletjes, blokken, meer zegels van hetzelfde soort aan elkaar... dat is bladvulling! Niet doen, het is 'zonde' om de kostbare ruimte op een tentoonstellingsblad te besteden aan dezelfde (soort) zegels. Dat heeft geen toegevoegde waarde. Het opnemen van één relevante postzegel is veel beter.

Is dat waar? Antwoord: echt niet altijd. Een velletje of een blok van dezelfde zegels is soms niet alleen mooi om te zien, maar kan ook thematisch of filatelistisch relevant zijn.

91-1 VOC

- Ja, een velletje is altijd goed: het is een 'ander' filatelistisch element.
- Ja, interessant randschrift!
- Nee, een blokje is bladvulling: thematisch volstaat één zegel.
- Nee, FØROYAR is een niet-bestaand zelfstandig land.

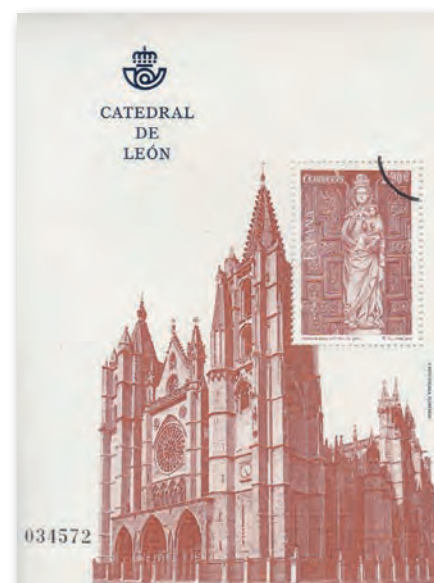
91-1

Antwoord b. De Faeröer-eilanden zijn semi-zelfstandig: zij vallen onder Denemarken, maar hebben de controle over de meeste van hun binnenlandse aangelegenheden, hebben een eigen postadministratie en geven eigen postzegels uit. Een velletje is een van de filatelistische elementen, voor spreiding van materiaal in een verzameling is het opnemen van enkele velletjes gewenst. Maar het

opnemen van velletjes heeft alleen zin als het velletje thematisch iets toevoegt aan de zegel(s) in het velletje, bijvoorbeeld door het randschrift of afbeelding op de rand. Hier is dat duidelijk het geval. Het gaat om het schip Westerbek van de VOC dat in 1742 is vergaan (informatie die niet op zegels is te vinden).

91-2 León

- Ja, thematisch bruikbaar velletje, de kathedraal op het velletje is een mooie aanvulling op de zegel.
- Ja, het velletje is een proef, extra bijzonder dus, vermeld dit ook!
- Nee, het velletje is een SPECIMEN, die zijn niet toegestaan.
- Nee, het velletje is beschadigd door het zwarte ronde lijntje.

91-2

Antwoord c. Het opnemen van een proef van een zegel is zeer aanbevelenswaardig. Een proef toont een fase in het ontwikkelingsproces van een postzegel. Maar dit is geen proef. Dit is een presentje (een specimen, voorbeeld, monster, reclame) van de Spaanse post. Om te voorkomen, dat het presentje wordt gebruikt als frankering, heeft de post er dat zwarte lijntje op aangebracht. Daarnaast kan worden gesteld dat dit velletje noch postfris, noch gestempeld is. Gestempeld althans met een stempel dat ook plaats en datum aanduidt. Kortom: neem liever een gewoon postfris of gebruikt velletje.

91-3 Vlinders zonder waarde

- Ja, proeven zijn toegestaan.
- Nee, Kiribati is geen bestaand zelfstandig land.
- Nee, het is een propaganda-velletje.
- Nee, dit zijn geen postzegels, er is geen waarde-aanduiding.

91-3

Antwoord c. Kiribati is een onder filatelisten niet populair gebied, het is een klein land met weinig inwoners (ca. 112.000), weinig post en veel moderne postzegels.... Maar het is een zelfstandig land in Oceanië, aangesloten bij de UPU. Proeven zijn prima, ook van moderne zegels. Maar dit is eerder een propaganda-velletje met afbeeldingen, waarop te zien is hoe verschillende postzegels

vormgegeven gaan worden. Op het velletje staan geen volledige postzegels, want de waarde ontbreekt. Dit velletje zal niet door een jury worden gewaardeerd in een tentoonstellingsverzameling, sterker nog, het is volgens de reglementen niet toegestaan zo'n velletje te gebruiken.

91-4 Zwitsers blok

- a. Ja, een blokje is thematisch duidelijker, is opvallender.
- b. Ja, zo'n blokje is veel kostbaarder dan vier losse zegels en brengt de verzameling op een hoger niveau.
- c. Nee, geen los blokje, maar een blokje op een poststuk is prima!
- d. Nee, één zegel opnemen is het beste.

91-4

Antwoord d. De vier zegels zijn identiek. Dus meer dan één zegel opnemen is 'bladvulling'. En op een poststuk... als het thematisch gaat om wat op de zegel staat, is een losse zegel nog het beste. De rest (stempels en zo) leidt alleen maar af van het thematische onderwerp. Overigens bestaan er identieke zegels die samenhangend een meerwaarde hebben, zoals de bekende Nederlandse 'koeienzegels' uit 1974 (NVP 1052). Maar zo iets is hier niet aan de orde.

91-5 Bekrast UNTEA

- a. Ja, de ontwaarding kan volgens de postale regels met een pen geschieden.
- b. Ja, de vernietigingsstrepen zijn door de drukker of de Post aangebracht vanwege de verschoven opdruk.
- c. Nee, de zegels zijn beschadigd door de krassen.
- d. Nee, zegels met opdrukken worden ontraden.

91-5

Antwoord b. Postzegels mogen volgens postale regels met een pen worden ontwaard, bijvoorbeeld door de postbesteller als de zegel op de brief niet gestempeld is. De

penvernietiging is postaal en, hoewel niet fraai, is geen belemmering voor thematisch gebruik. Hier gaat echter niet om zegels op een brief. Proeven, drukfouten e.d. mogen in een verzameling worden opgenomen, sterker: het is vaak een aanwinst ook al omdat je zo filatelistische kennis kunt tonen! Als het thematisch gaat om de kroonduif is het beter om een zegel zonder opdruk op te nemen. Gaat het thematisch over de inhoud van de opdruk (UNTEA), dan is de zegel goed bruikbaar.

91-6 Open vraag: Welk brood?

Voor een thematische verzameling over brood is de Duitse postzegel uit 2018 een prachtige zegel. Maar er is ook een 'Markenset' van: tien dezelfde postzegels op een velletje. Is het een goed idee om heel het velletje (boekje) te laten zien? Neem je dan de binnenzijde of de buitenzijde? Of toch liever één zegel laten zien, wat heb je aan tien dezelfde zegels? Dat is bladvulling... of toch niet?

91-6

89-6 Aanvulling antwoord Open vraag: Rembrandt

Peter Lang gaf nog een waardevolle aanvulling op wat ik schreef in het vorige nummer van THEMA. Hij dankte voor het afdrukken van zijn antwoord, maar had nog een opmerking bij mijn slotzin: "duidelijke taal". Mogelijk kan dit verkeerd worden begrepen. Peter schrijft ons: "Het artikel in *Musikus 135* verwijst uitsluitend naar de stempels die relevant zijn voor het thema muziek. Op het gebied van muziek zijn er stempels van het postzegelhuis

89-6

Sieger in Lorch (identificatie: 301), *Philatelisten-Verein Kiel* (identificatie: 302) en de Duitse Jeugdfilatelisten in Lüdenscheid (identificatie: 101); alle drie deze afzenders zijn "filatelistisch geïnspireerd". De verklaring "alleen gemaakt voor filatelisten" is echter niet van toepassing op de andere

afzenders die dergelijke machines hebben gebruikt voor hun infomail. De overgrote meerderheid van hen gebruikt de machines vrij regelmatig om te profiteren van het prijsvoordeel bij het verzenden van massadrukwerk. Deze stempels zijn daarom zonder beperking toegestaan in een thematische expositie.

Overigens: als vraag/antwoord 89-6 alleen verwijst naar het Rembrandtstempel, dan is de uitspraak natuurlijk juist, want machine 301 behoorde toe aan het postzegelhuis Sieger.

90-6 Antwoord Open vraag Postspaarkaart

Mark Bottu en Peter Lang beantwoordden mijn vraag: “Is dit iets heel bijzonders voor een postzegelverzameling of juist niet?” Marks antwoord was, kort geformuleerd, dat het stuk thematisch kan worden gebruikt voor een verzameling over het spaarwezen. Peters antwoord is overeenkomstig; hij antwoordt nog een slagje dieper.

Peter geeft aan dat de richtlijnen voor de evaluatie van thematische tentoonstellingen (SREV) vermelden dat “andere stukken die in de postdienst worden gebruikt” en “stukken van postgeld en betalingstransacties” “geschikt zijn als filatelistisch materiaal”. Aangezien de Postspaarbank destijds een geïntegreerd onderdeel was van de staatspostdienst, is het duidelijk dat een formulier voor postgeldtransacties kan worden gebruikt in een thematische tentoonstelling.

90-6

Bovendien is er nog een ander, nogal formeel, aspect betreffende deze Oostenrijkse postspaarkaart. De gedrukte zegel verklaart dat de koper/spaarder het formulier voor 5 Kreuzer van het postkantoor heeft gekocht, tegelijkertijd is het het eerste deel van het spaarbedrag van 50 Kreuzer. De ingedrukte zegel is identiek aan de ingedrukte 5 Kreuzer zegels, die tussen 1890 en 1899 ook op ander briefpapier werd gebruikt (bijvoorbeeld op enveloppen, briefkaarten en buitenlandse prentbriefkaarten). Een stuk dat deel uitmaakt van de tentoonstellingsklasse ‘Postwaardestukken’, kan uiteraard ook

worden getoond in de tentoonstellingsklasse ‘Thematisch’.

Nu komt de ‘MAAR’: De vraag is: hoe en voor welk onderwerp is het stuk te gebruiken? Keizer Franz Joseph, afgebeeld op de ingedrukte zegel, is zeker thematisch relevant op veel gebieden... maar kan op veel andere manieren en met veel betere stukken worden gedocumenteerd. In dit geval blijven dus alleen onderwerpen over als *geld of sparen*.

Deze kaart staat in de Michel *Ganzsachen*-catalogus onder SK 49.

Wederom heel veel dank aan Peter Lang. Wat fijn dat hij de moeite neemt om ons weer een stap verder te brengen in het juiste gebruik van bijzonder materiaal.

Mark Bottu leverde trouwens ook nog commentaar op de antwoorden bij twee andere vragen uit het meenummer van Thema

90-4 Wereldtentoonstelling 1894

Een stuk met een opgeplakt vignet. Kort door de bocht zeg ik daarvan: niet postaal dus niet toegestaan.

Mark Bottu, een zeer gerenommeerd Belgisch filatelist en nationaal thematisch- en postgeschiedenis-jurylid, schrijft onder andere het volgende. “Het was niet verboden een vignet aan te brengen op zulk een postkaart, maar je moest ze dan wel als brief frankeren. Anders werd strafport aangerekend. Dit is nu juist wat

90-4

hier gebeurd is. In België plaatsten inderdaad een rode lijn rond het element dat aanleiding gaf tot het strafport en men berekende het dub-

bele van het ontbrekende bedrag. Het is mij niet duidelijk waarom 1,50 f strafport is berekend, terwijl het tekort maar 0,50 f bedroeg. Uiteraard kan de kaart niet gebruikt worden in een thematische verzameling omwille van het vignet in de linkerbovenhoek. Ook de ingedrukte postzegel verwijst niet naar de Wereldtentoonstelling van 1894. Zou het een kaart zijn die gefrankeerd was met de postzegel ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling, dan zou het een prachtig stukje zijn in een thematische verzameling.”

90-5 In de knoop

Een briefkaart met daaraan vastgehecht twee kleine kledingknoopjes. Ook hier zeg ik - kort door de bocht - de knoopjes zijn niet postaal, dus die kun je niet gebruiken.

Mark Bottu vult het gegeven antwoord aan. Hij zegt dat de kaart niet omwille van de knoop in een verzameling over kleermakers of iets dergelijks gebruikt kan worden. Het zou wel kunnen in een open-klasseverzameling. “Maar,” schrijft Mark, “het aanbrengen van de knoop op zichzelf kan weliswaar worden geïn-

90-4

terpreteerd als een beschadiging van het postwaardestuk, maar dat maakt het niet ongeschikt voor gebruik in een postzegelverzameling”. Het zou volgens hem wel gebruikt kunnen worden in een thematische verza-

meling wanneer men het centrale gedeelte van het postwaardestuk - het wapenschild en de vlaggen - thematisch duidt. Mark geeft aan niet te weten hoe het toen in Italië was, maar in België werd in 1926 een postorder uitgevaardigd waarin gesteld wordt dat, wanneer een bijkomend element op een postkaart aangebracht wordt, deze moet gefrankeerd worden als een brief.

Dank, Mark, voor je opmerkingen. Een belangrijke aanvulling van de filatelistische kennis bij dit soort stukken!

□